

STOFFENDAG 2017

Veilig en gezond omgaan met gevaarlijke stoffen

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

1. KORTE INTRODUCTIE VANDEPUTTE SAFETY EXPERTS

2. SELECTIE VAN PBM:

- Chemische handschoenen
- Chemische kledij
- Adembescherming

3. BEHANDELEN VAN CHEMISCHE BRANDWONDEN

4. VRAGEN EN OPMERKINGEN

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

VANDEPUTTE SAFETY EXPERTS

KERNACTIVITEIT

Totaaloplossing voor restrisiko's
& safety management

➤ Uniek Return On Safety concept (ROS)

- > 70 jaar actief
- > 170 medewerkers
- > 15 specialisten
- > 4.000 klanten

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ONDERWERPEN

SELECTIE VAN PBM

1. DE BASIS

2. GRONDSTOFFEN, HET PERMEATIE PROCES en de GENORMALISEERDE DOORBRAAKTIJD

3. CHEMISCHE HANDSCHOENEN en CHEMISCHE KLEDIJ

ADEMBESCHERMING

NAZORG

➤ BEHANDELEN VAN CHEMISCHE BRANDWONDEN

DE BASIS

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

DE BASIS

1. Waartegen dient men zich te beschermen
2. Bepalen van de afwerking / uitvoering van het PBM
3. Juist gebruik / onderhoud

MATERIAL SAFETY DATA SHEET - 9 SECTIONS	
SECTION 1 - PRODUCT INFORMATION	
Product Name	WHMIS Classification (optional)
Product Use	
Manufacturer's Name	Supplier's Name
Physical and Mailing Address	Physical and Mailing Address
Emergency Contact Phone Number	Emergency Contact Phone Number
SECTION 2 - HAZARDOUS INGREDIENTS	
Hazardous Ingredients (very specific)	
SECTION 3 - PHYSICAL DATA	
Physical State (What does it look like? Is it a liquid, gas, or solid?)	
What happens to it under a variety of circumstances? (i.e. heat, freezing, dropping, etc.)	
Flammability and how to extinguish. Includes a wide variety of details concerning how easily this product	
SECTION 4 - FIRE AND EXPLOSION DATA	
will ignite / explode and how to deal with it.	
How stabile is this product?	How it reacts under various conditions.
SECTION 5 - REACTIVITY DATA	
Incompatibility with other substances.	Hazardous Decomposition Products
Information about how the product affects and enters the body. Immediate affect. Long term toxic affect.	
SECTION 6 - TOXICOLOGICAL PROPERTIES	
Exposure limits. In summery, immediate and long term affects to the human body.	
SECTION 7 - PREVENTIVE MEASURES	
Personal Protective Gear; ventilation, etc.; leak and spill info; waste disposal; handling and storage; special shipping instructions	
SECTION 8 - FIRST AID MEASURES	
Information for immediate first aid treatment. Usually always ends with "contact a Doctor"	
SECTION 9 - PREPARATION INFORMATION / Who prepared this and contact info	

GRONDSTOFFEN

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

GRONDSTOFFEN

Van belang bij de keuze voor de juiste grondstof voor handschoenen en kledij zijn de volgende begrippen belangrijk:

1. Penetratie
2. Degradatie
3. Permeatie

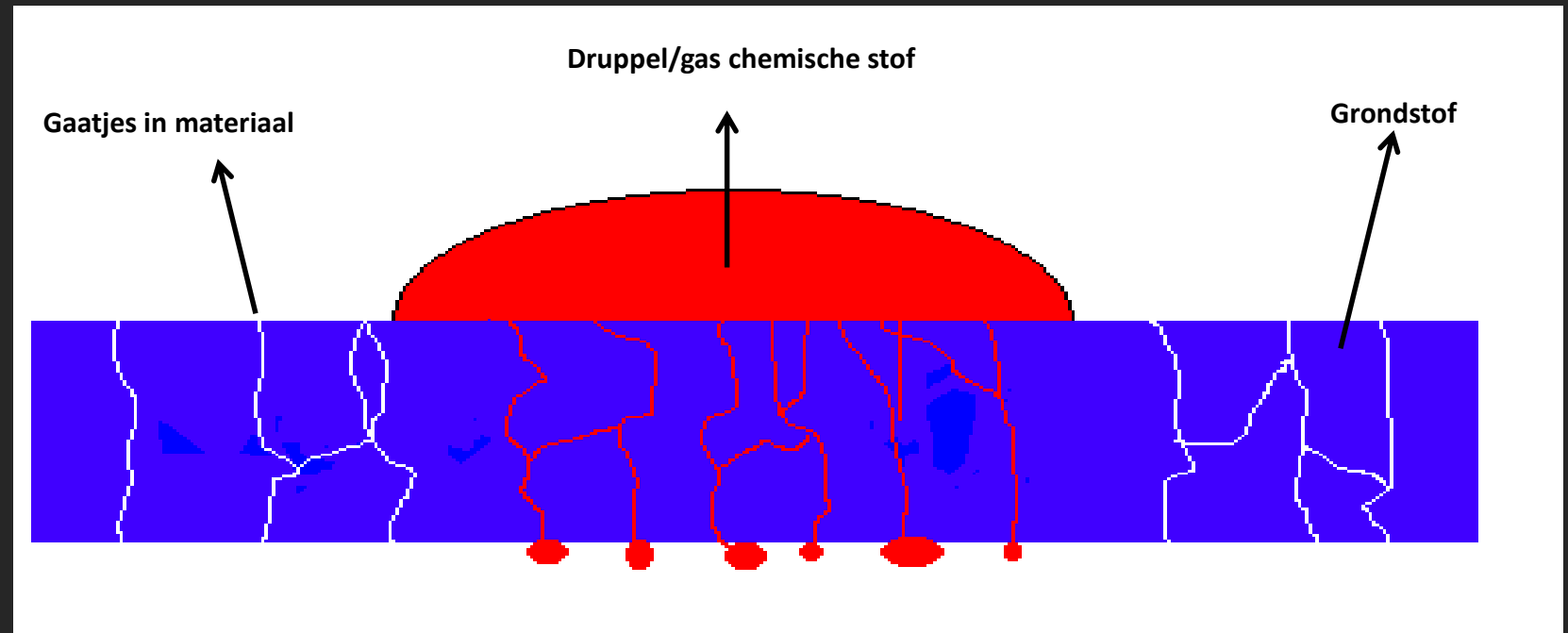
➤ CAS-nummers

GRONDSTOFFEN

1. Penetratie

Proces van doordringing door gaatjes heen

Stof gaat niet op moleculair niveau door het materiaal

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

GRONDSTOFFEN

2. Degradatie

Proces van
verandering van fysische eigenschappen

Meestal sterke afname
permeatieweerstand

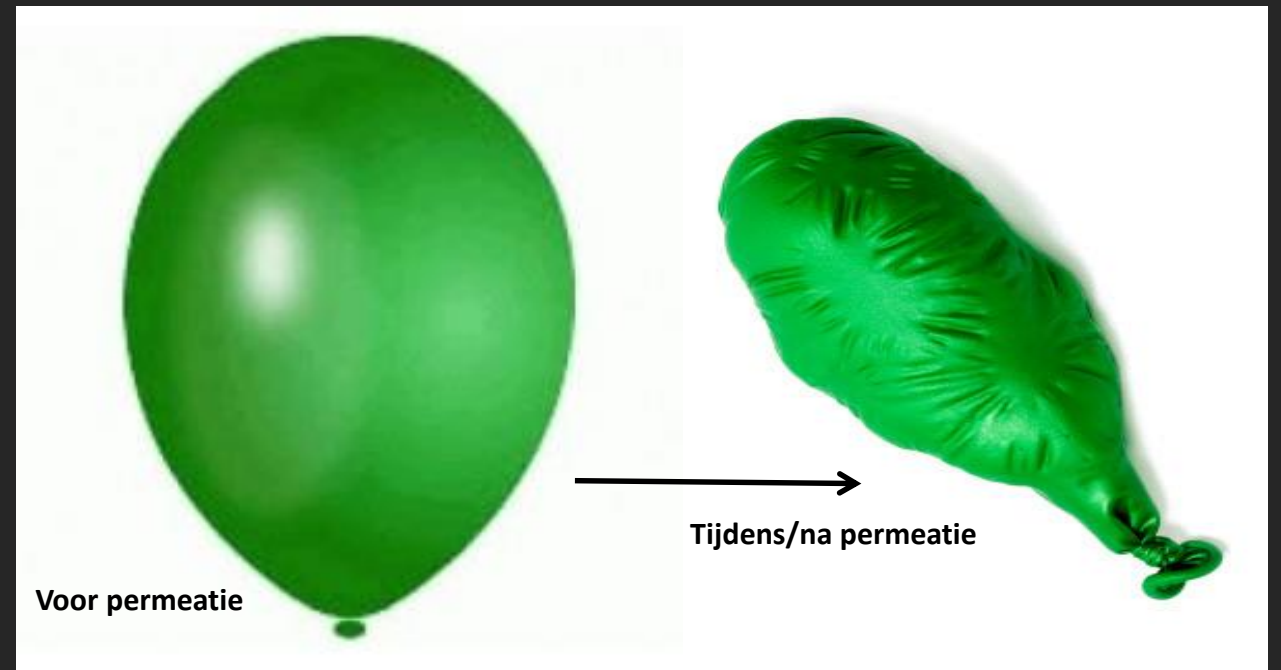

GRONDSTOFFEN

3. Permeatie

Proces van
doorbreken zonder door gaatjes heen te gaan

Stof gaat op moleculair niveau
door het materiaal

HET PERMEATIE PROCES

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

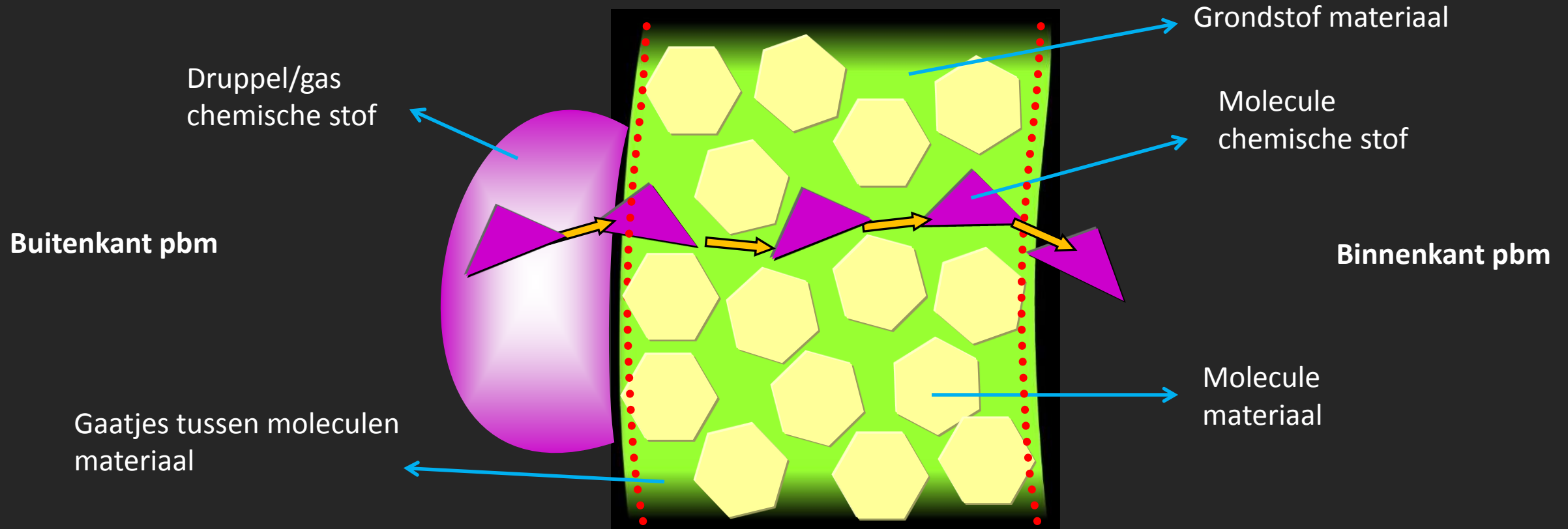
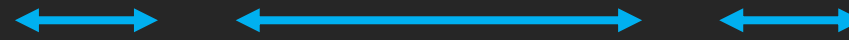
Landelijke Stoffendag 2017

HET PERMEATIE PROCES

Sorptie

Diffusie

Desorptie

GENORMALISEERDE DOORBRAAKTIJD

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

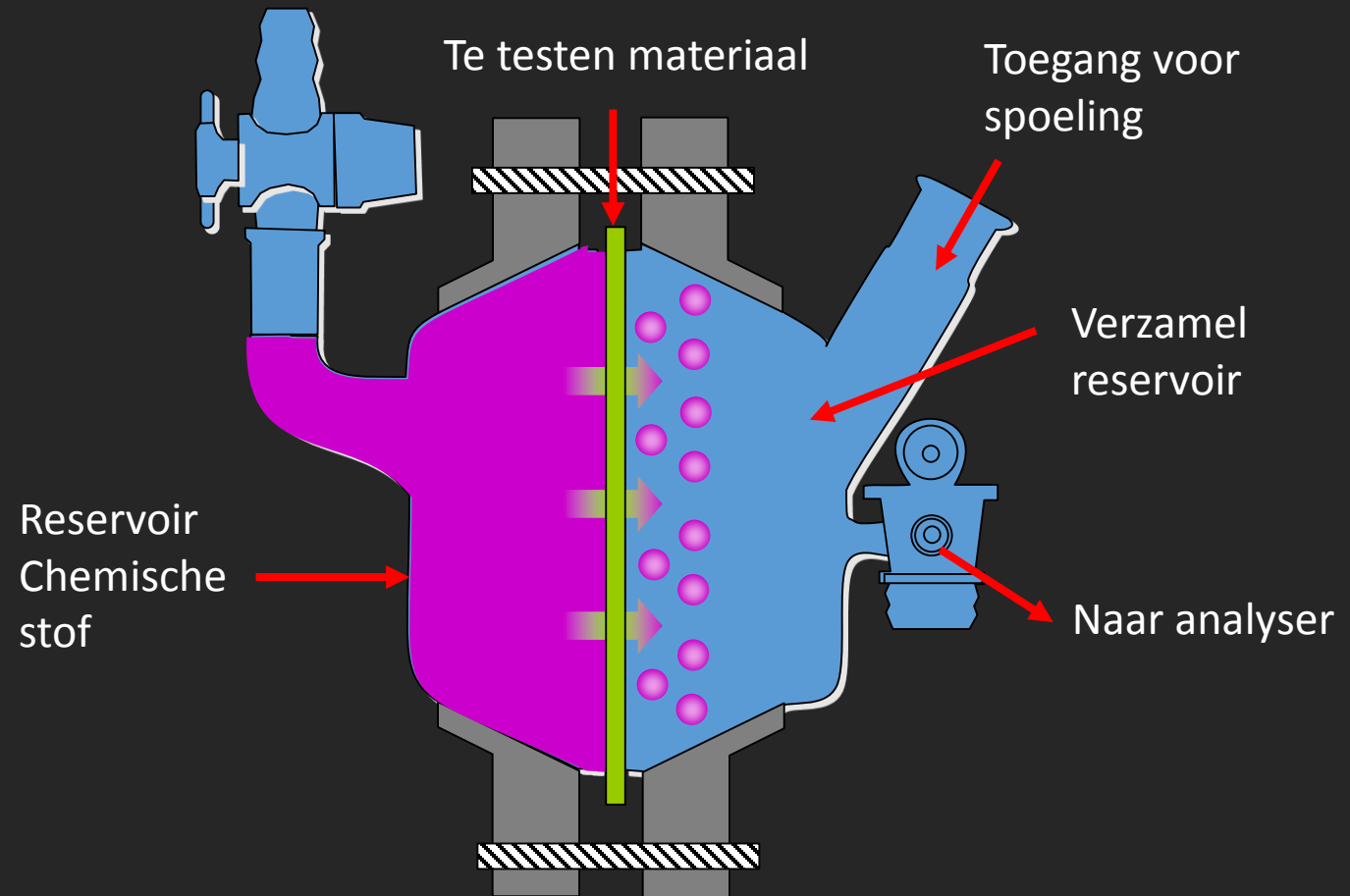
Landelijke Stoffendag 2017

GENORMALISEERDE DOORBRAAKTIJD

Testmethode volgens

- EU > EN374-3 of ISO 6529

- US > ASTM F-739

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

GENORMALISEERDE DOORBRAAKTIJD

Permeatiesnelheid

= de massa chemische stof per tijdseenheid

Uitgedrukt in aantal microgram per cm² per minuut

EU > 1.0 µg/cm²/min

US > 0.1 µg/cm²/min

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

GENORMALISEERDE DOORBRAAKTIJD

EN14325/374

in 6 klassen onderverdeeld:

Klasse 1 = ≥ 10 minuten

Klasse 2 = ≥ 30 minuten

Klasse 3 = ≥ 60 minuten

Klasse 4 = ≥ 120 minuten

Klasse 5 = ≥ 240 minuten

Klasse 6 = ≥ 480 minuten

Tijdsgebonden

GENORMALISEERDE DOORBRAAKTIJD

Belangrijk om te weten 1/2

1. Test is om materialen te kunnen vergelijken
  - Niet per definitie de veilige draagtijd van pak of handschoen
2. Is een zeer strenge test
  - Het materiaal heeft de hele test volledig contact met de chemische stof
3. Test alleen op grondstof
  - Zelden een test-verplichting voor de rest
    - bv naden, vizier, etc.

GENORMALISEERDE DOORBRAAKTIJD

Belangrijk om te weten 2/2

4. Behalen bepaalde doorbraaktijd

- Wil niet zeggen dat er geen doorbraak is geweest
- Rekening houden met toxiciteit van de stof

5. Er wordt geen rekening gehouden met degradatie

- Het materiaal kan redelijk scoren op permeatie, maar degraderen

6. Er is geen enkel materiaal voorhanden dat:

- Beschermt tegen alle mogelijke chemicaliën en/of
- Bescherming biedt bij een zeer lange periode van contact met chemicaliën

CHEMISCHE HANDSCHOENEN

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

CHEMISCHE HANDSCHOENEN

Herkennen

1. NIET op basis van hoe ze er uit zien

OF

2. Wel op basis van normen

- Oude norm: EN374:2003
- Nieuwe norm: EN ISO 374-1 Type A /Type B /Type C

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

CHEMISCHE HANDSCHOENEN

Chemisch oude norm
>> min. 3 stoffen

Chemisch nieuwe norm
>> keuze min. 6 en min. 3 stoffen

Vloeistofdicht oude norm

Vloeistofdicht/zeer licht chemisch nieuwe norm

CHEMISCHE HANDSCHOENEN

Afwerking

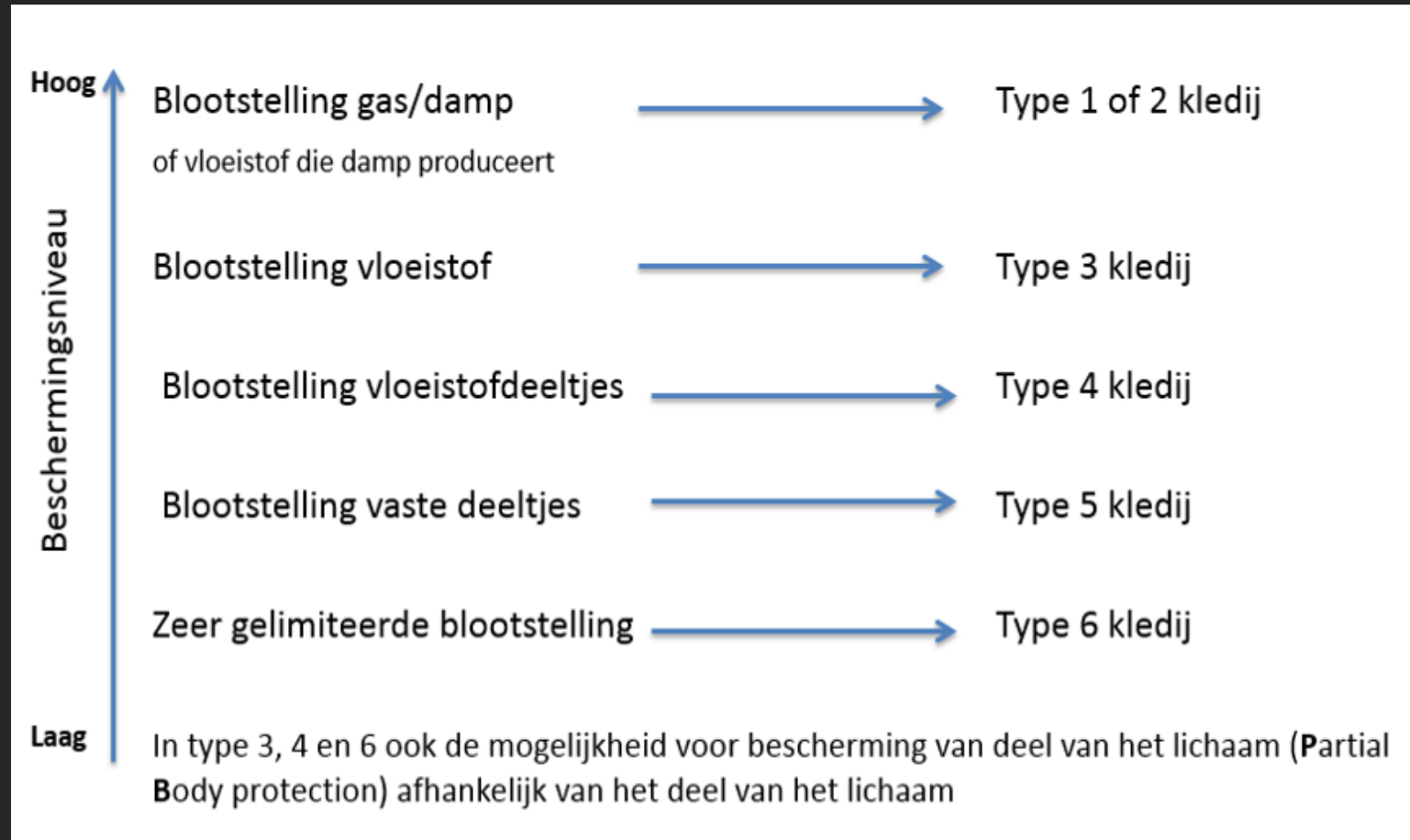
- Lengte?
- Met- of zonder voering?
- Ruit- of korreelpatroon nodig (grip)?
- Geschikt voor handschoenen adapter
(indien i.c.m. chemische overall)
- Wegwerp of herbruikbaar?
- Kwaliteit

CHEMISCHE KLEDIJ

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

CHEMISCHE KLEDIJ

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

CHEMISCHE KLEDIJ

Type 1 	1a: Gasdichte kleding met persluchttoestel in het pak 1b: Gasdichte kleding met persluchttoestel buiten het pak 1c: Gasdichte kleding aangesloten op externe overdrukbron 1aET: 1a voor reddingsploegen (ET) 1bET: 1b voor reddingsploegen (ET)	EN 943-1:2002
Type 2 	Niet gasdichte kleding met ademlucht onder overdruk	EN 943-1:2002
Type 3 en type [PB]3 	Bescherming tegen vloeibare chemicaliën Kleding met vloeistofdichte verbindingen	EN 14605:2005+A1:2009 Vervangt EN 466 (herbruikbare kleding) en EN 1511(wegwerpkleding)
Type 4 en type [PB]4 	Bescherming tegen vloeibare deeltjes Kleding met neveldichte verbindingen	EN 14605:2005+A1:2009 Vervangt EN 465 (herbruikbare kleding) en EN 1512 (wegwerpkleding)
Type 5 	Bescherming van het volledige lichaam tegen door de lucht verspreide vaste deeltjes, bv. asbestverwijdering	EN ISO 13982-1:2004
Type 6 en type [PB]6 	Bepaalde bescherming tegen vloeibare chemicaliën	EN 13034:2005+A1:2009 vervangt EN 467

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

[Video](#)

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

CHEMISCHE KLEDIJ

Afwerking

1. Wegwerp of (beperkt) herbruikbaar?
2. Bekende en gecontroleerde besmetting
3. Decontaminatie mogelijk (kruisbesmetting)?
4. Hoog risico van zware mechanische schade aan kleding?
5. Andere risico's, bv vlamverspreiding, ...

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

CHEMISCHE KLEDIJ

Afwerking

5. Wettelijke verantwoordelijkheid van werkgevers voor werknemers
6. Niveau van comfort van herbruikbare kleding
7. Niveau van onderhoud van herbruikbare kleding
  - Beperkt bruikbaar nu meer in gebruik dan herbruikbaar en trend zet zich door

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

CHEMISCHE KLEDIJ

Opties

➤ Noodzaak

1. Verschillende mouweinden / handschoenen
2. Verschillende beeneinden / laarssystemen
3. Verschillende opties voor kap
4. Ventilatie / valbeveiliging

ADEMBESCHERMING

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

INHOUD

- 1) Keuze juiste filter
- 2) Stoffilters
- 3) Uitademventiel
- 4) Gasfilters (actieve kool)
- 5) Adembescherming afhankelijk van omgevingslucht vs adembescherming onafhankelijke van omgevingslucht
- 6) Wanneer vervangen we een filter?

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

Juiste filter kiezen

Afhankelijk van de vorm 1/2:

- Stof
  - Nevel
  - Rook
- } = stofmasker of stoffilter

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

Juiste filter kiezen

Afhankelijk van de vorm 2/2:

- Gas
  - Dampen
- } = gasfilter
-
- Combinatie van beide
- } = combinatiefilter

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

Juiste product binnen deze families kiezen

Welk type gas- en/of stoffilter:

- Afhankelijk van de Grenswaarde
- Rekening houdend met NPF/TPF waarden

ADEMBESCHERMING

Grenswaarde:

Definitie van de grenswaarde:

de grenswaarde is de **maximaal aanvaarde concentratie** van een stof of een gas **op de werkplek**

- Geldt voor de werk carrière lang - 8 uur p/d (40 uur p/w) - van een werknemer
- Zonder gevolg voor de werknemer
- Zonder gevolg voor zijn nageslacht
- Indien onder de grenswaarde hoeft men geen adembeschermingsmiddel te dragen

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

Grenswaarde wordt meestal uitgedrukt in ppm of mg/m³
(10.000 ppm = 1 Vol %)

De terminologie van grenswaarde kan verschillen van land tot land:

- Grenswaarde voor Nederland
- BGW-waarde voor België (Belgische Grenswaarde)
- VLE-waarde voor Frankrijk (Valeur Limite d'Exposition)
- OEL-waarde voor Engeland (Occupational Exposure Limits)
- TLV-waarde internationaal gebruikt (Treshold Limit Value)
- MAK-waarde voor Duitsland (Maksimale ArbeitsplatzKonzentration)

ADEMBESCHERMING

De NPF - Nominale Protectie Factor

- Minimale bescherming waaraan het adembeschermingsmiddel moet voldoen
- Volgens de EU normering
- Voor elk type adembeschermingsmiddel verschillend
- Hoe lager de NPF (hoe groter de inwaartse lekkage) hoe inefficiënter het adembeschermingsmiddel
- In sommige landen wordt gewerkt met de TPF (toegepaste protectiefactor) die strenger is dan de NPF die gebaseerd is op labo testen; de TPF waarden liggen dus een stuk lager dan de NPF waarden. Voor landen waar men niet wettelijk verplicht (b.v. NL) is te werken met de TPF staat het vrij deze toch toe te passen.

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

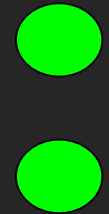
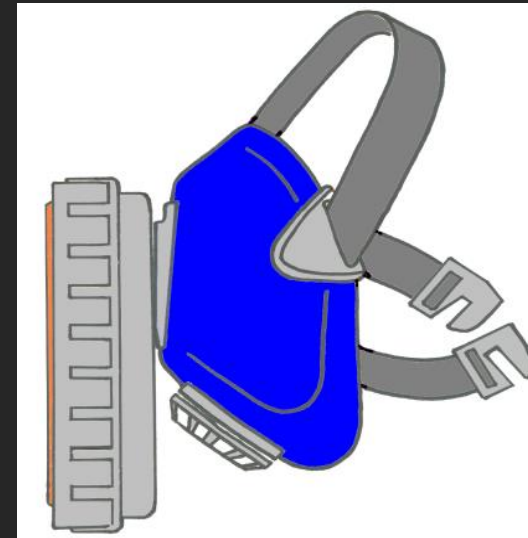
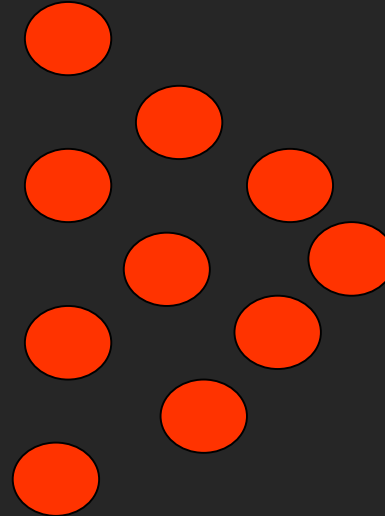
Berekenen Nominale Protectie Factor

De formule voor de berekening van de NPF is:
 $100/\text{Totale Inwaartse Lekkage (T.I.L.)}$

De Totale Inwaartse Lekkage is de som van:

- De filterlekkage
- De randlekkage van het masker

Voorbeeld halfmasker met een NPF van 5:
1/5 van de deeltjes wordt niet gefilterd

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

NPF waarden van adembeschermingsmiddelen

PBM	Klasse	NPF	PBM	Klasse	NPF
Stofmasker	FFP1	4	Kwart- of halfgelaatsmasker	P1	4
	FFP2	10		P2	10
	FFP3	50		P3	50
Volgelaatmasker	P1	5		Gas	50
	P2	16	P	Afhankelijk van de gebruikte luchtkap	
	P3	1000	Gas		
	Gas	2000	Motoraangedreven		

PBM	NPF
Luchtkap	Tussen 10 en 500 (zie kap)
Halfmasker op perslucht	50
Volmasker op perslucht	200 of 2000 (zie masker)
Volmasker met longenautomaat	> 2.000

ADEMBESCHERMING

Stoffilters, indeling

- P1/FFP1 > stofklasse 2a, grenswaarde $\geq 10 \text{ mg/m}^3$
Inert stof, rook en nevel die geen verandering teweegbrengen in de structuur van de ademhalingswegen
- P2/FFP2 > Stofklasse 2b, grenswaarde tussen 10 mg/m^3 en $0,1 \text{ mg/m}^3$
Schadelijk stof, rook en nevel die ademhalingswegen kunnen aantasten
- P3/FFP3 > stofklasse 2b, grenswaarde tussen 10 mg/m^3 en $0,1 \text{ mg/m}^3$
Hogere concentratie schadelijk stof, rook en nevel die ademhalingswegen kunnen aantasten
- > P3* > stofklasse 2c, grenswaarde $\leq 0,1 \text{ mg/m}^3$
Hoog toxisch stof, rook en nevel die opgenomen kunnen worden in het bloed:
deeltjes van kankerverwekkende- of radioactieve stoffen, bacteriën, virussen, enzymen en sporen

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

Uitademventiel

- Uitademweerstand verkleinen
- CO₂ gehalte binnenin het masker verkleinen
- Temperatuur verlagen
- Vochtigheid verminderen

Bij stofmaskers aangeduid met een “V”

Meestal standaard op half- en volgelaatsmaskers

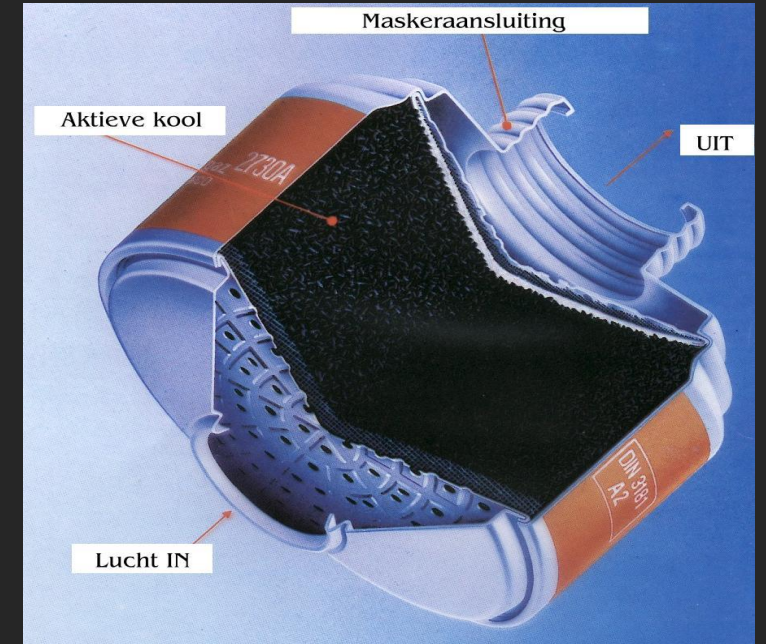
Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

Gasfilters

- Bescherming tegen gassen en dampen
- 2 manieren van afvangen:
  - Adsorptie
    - actieve kool
    - gassen en dampen slaan neer op de actieve kool zonder chemische binding
  - Chemisorptie
    - geïmpregneerde actieve kool
    - chemische reactie van gassen en dampen met het geïmpregneerde product

ADEMBESCHERMING

Actieve kool

- Geactiveerde koolstof
- Zeer poreus (1.000 m²/g)
- Gemaakt uit hout, kokoschalen, olijfpitten
- Chemisch of thermisch (700 °C) geactiveerd
- Geïmpregneerd met chroom, koper, zilver,...

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

Gasfiltertype en -klasse

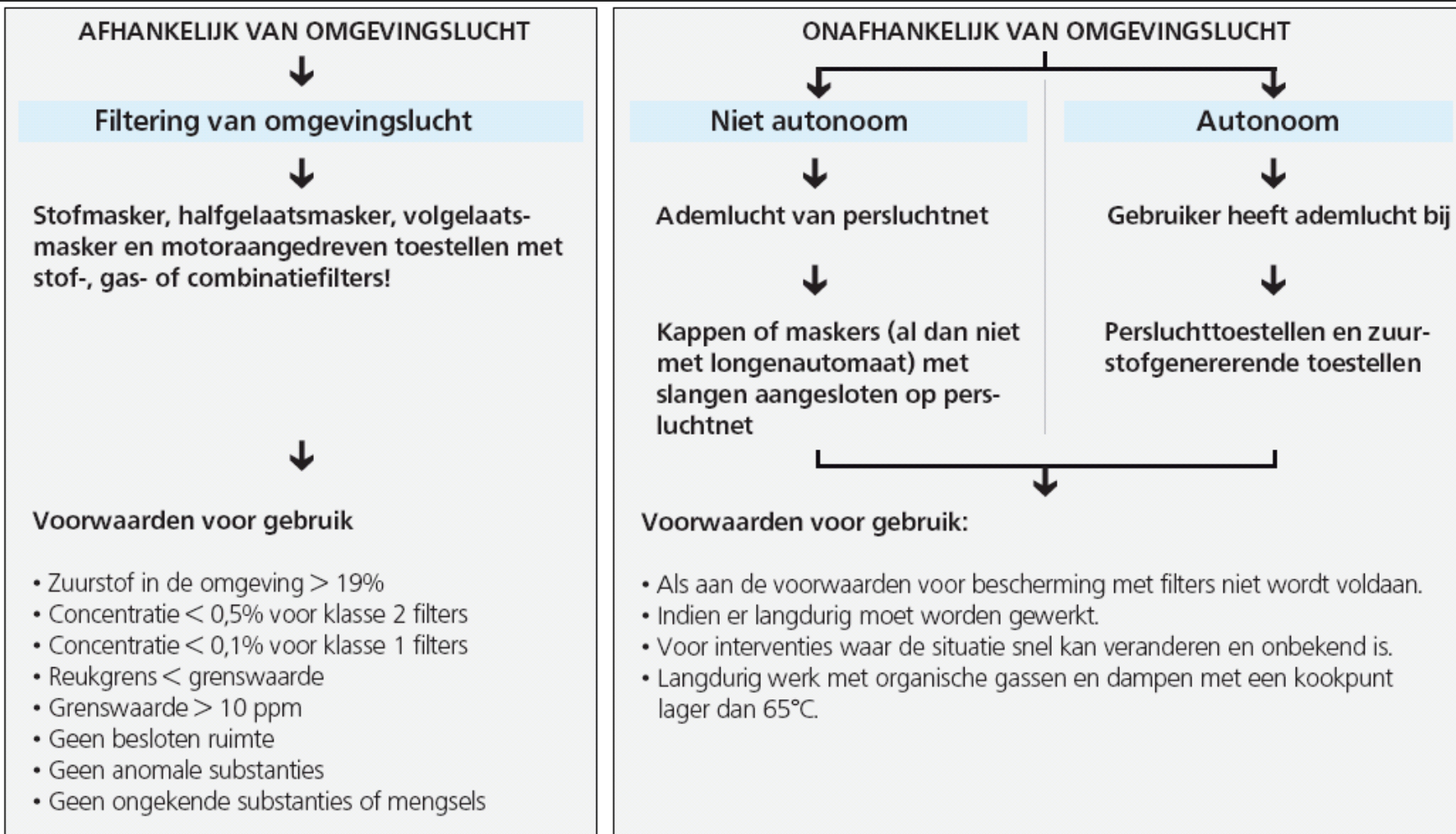
Kenletter	Kleur	Bescherming tegen
A	bruin	organische gassen en dampen, oplosmiddelen met kookpunt hoger dan 65°C
B	grijs	anorganische gassen en dampen
E	geel	zwaveldioxide en waterstofchloride
K	groen	ammoniak en organische ammoniakderivaten
AX	bruin	organische gassen en dampen met een kookpunt lager dan 65°C
Hg-P3	rood/wit	kwikdamp
CO	zwart	koolmonoxide
NO-P3	blauw/wit	nitreuze gassen en dampen
Reactor P3	oranje	radioactieve iodines
Gasfilterklasse*		Concentratie (max.) van schadelijk gas in de lucht
	1	0,1 Vol % (1000 ppm)
	2	0,5 Vol % (5000 ppm)

* De gasfilterklasse is steeds terug te vinden na de letter(s) in de filteromschrijving, bv. A1, ABEK2, ...

Hoe selecteer ik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)?

Landelijke Stoffendag 2017

ADEMBESCHERMING

ADEMBESCHERMING

Wanneer zijn filters verzadigd?

Stoffilters

- werken volgens het principe van mechanische filtratie
- daarom verzadigd wanneer de inademweerstand verhoogt
- bij waarneming het filter onmiddellijk vervangen

Gas- en dampfilters

- vangen deeltjes af
- daarom verzadigd wanneer deze niet meer voldoende worden afgevangen
- bij ruiken, smaken of irriteren onmiddellijk vervangen

BEHANDELEN VAN CHEMISCHE BRANDWONDEN

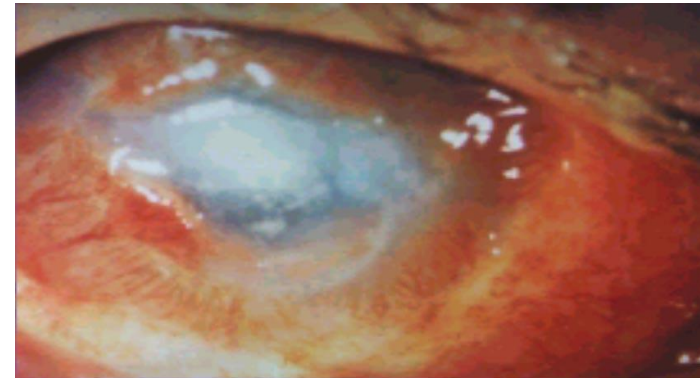

ANTICIPATE & SAVE

**ONTWIKKELING VAN EERSTE HULP BIJ
CHEMISCHE SPATTEN**

CHEMISCHE VERBRANDING

DE G

DE A

ver

CORROSIEF

IRRITEREND

HET

CORROSIEF

STERKE REACTIE

ONOMKEERBARE EFFECTEN

IRRITEREND

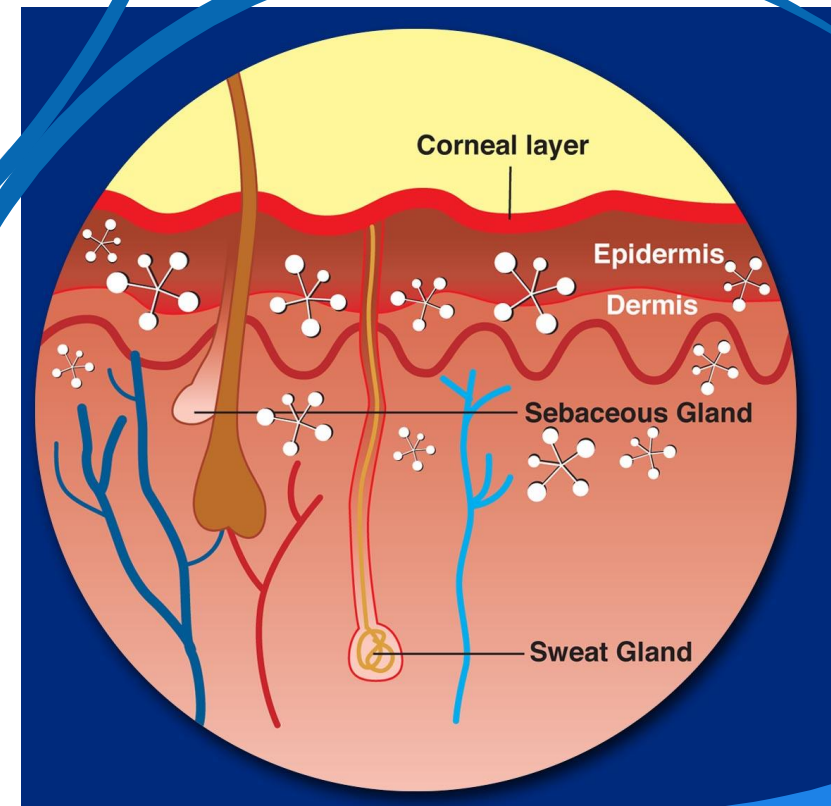
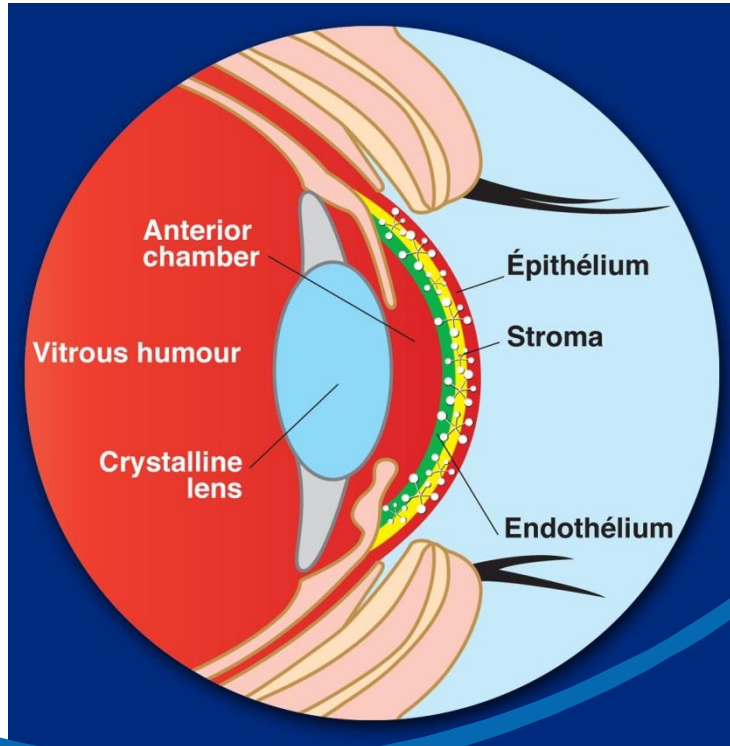
ZWAKKE REACTIE

OMKEERBARE EFFECTEN

HET

DE 6

Oxidatiemiddelen

Oplosmiddelen

Zuren

Basen

Chelaatvormers

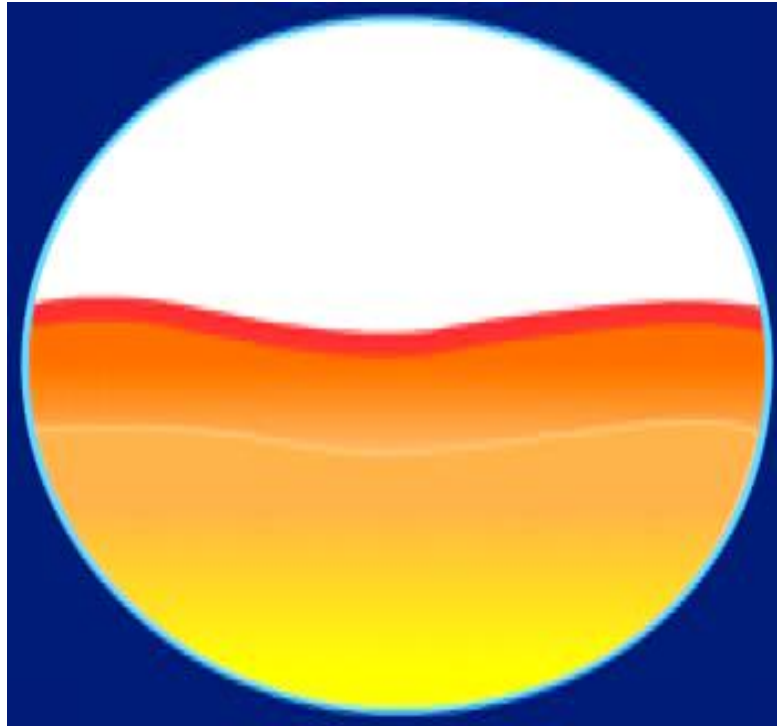
ETHANOL

Reductiemiddelen

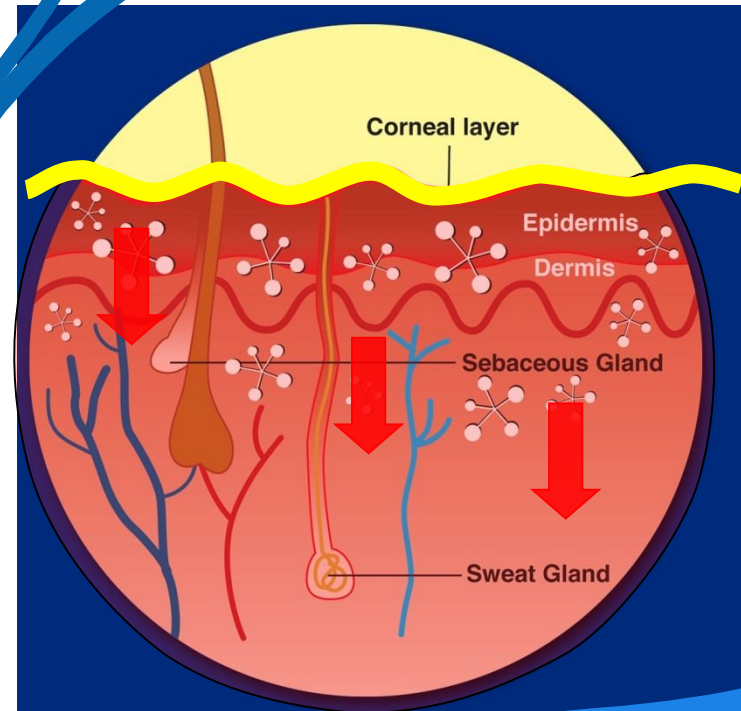
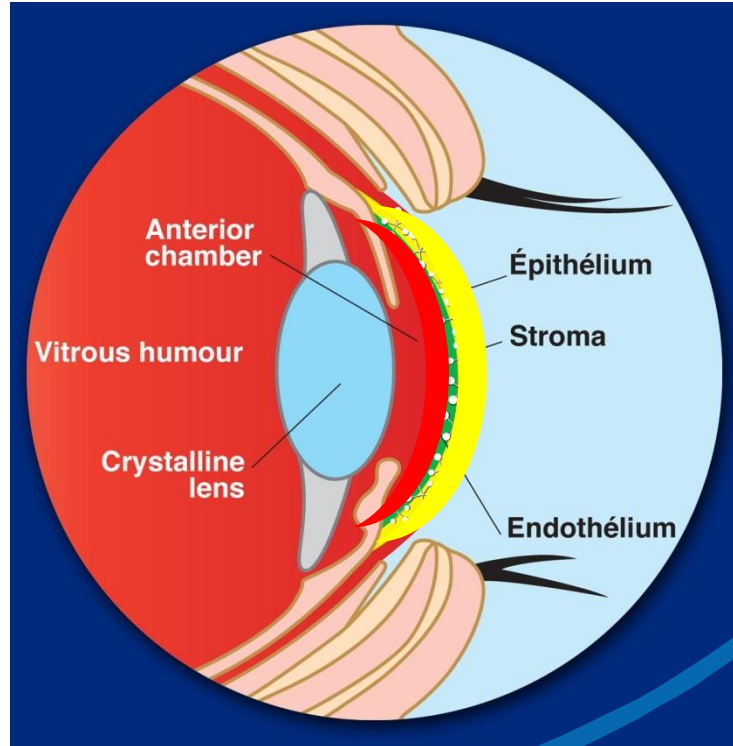

DE V
VER

PEN

- Gevolgen vaak omkeerbaar
- Gevolgen vaak onomkeerbaar

FACT

DE
OP

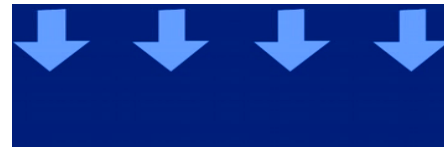
HET VOORBEELD VAN DE pH

**Vermindert
penetratie**

INTE

**Het product
penetreeert**

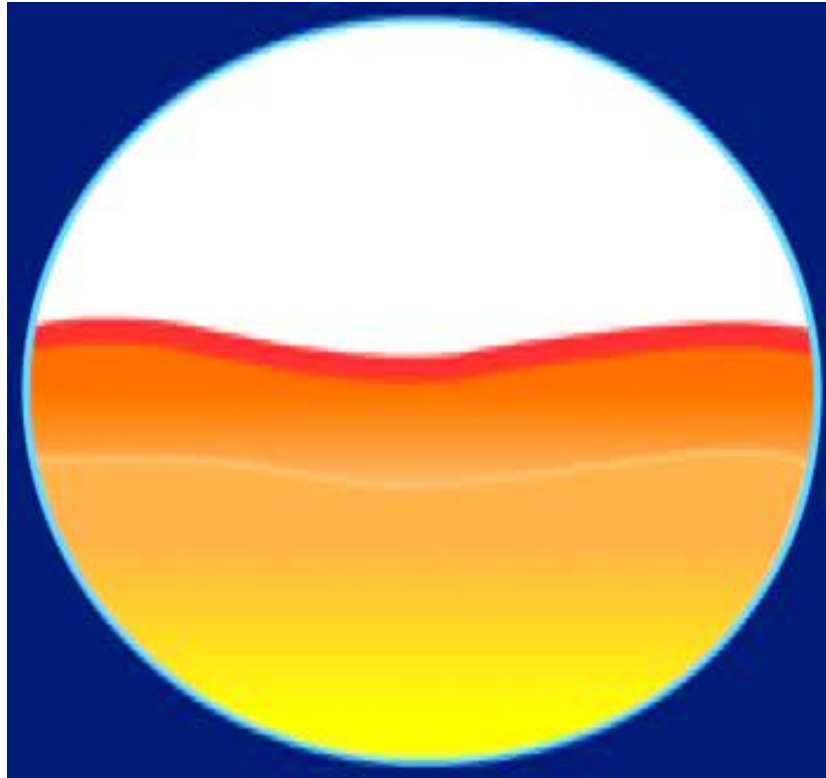

DE D

DE H

De **DIPHOTERINE®**- oplossing

KEN

- **Vloeibaarheid:**
- **Absorptievermogen:**
- **Hypertoniciteit:**

Chemische
verbranding

Eerste hulp:
water

Het ideale product **De DIPHOTERINE®-oplossing**

EEN
ONTSP

DIPHOTERINE®

60 s

PREVOR
PRÉVOIR ET SAUVER
Laboratoire de Toxicologie & Maîtrise du Risque Chimique

www.prevor.com

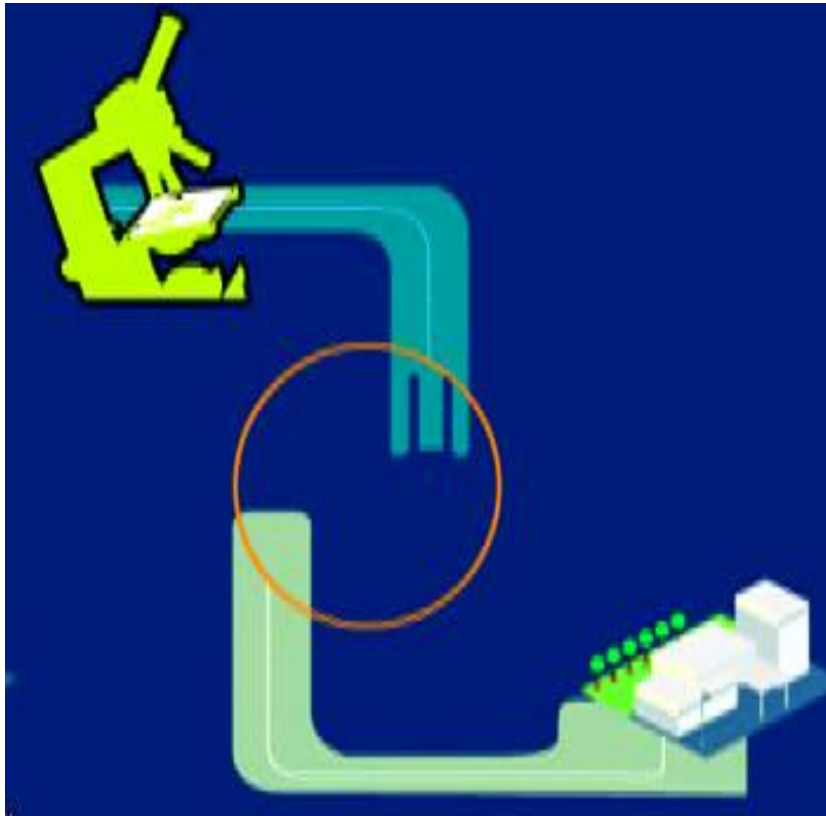
Chemische
verbranding

Eerste hulp:
water

Het ideale product De DIPHOTERINE®-oplossing

Het gebruik

ADV

Chemische
verbranding

Eerste hulp:
water

Het ideale product De DIPHOTERINE®-oplossing

Het gebruik

Conclusie

VRAGEN?
OPMERKINGEN?